ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 21.11.2018
COM(2018) 808 final

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Ενισχυμένη εποπτεία - Ελλάδα, Νοέμβριος 2018

{SWD(2018) 508 final}

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Ενισχυμένη εποπτεία - Ελλάδα, Νοέμβριος 2018

Ιστορικό

Στις 20 Αυγούστου 2018 η Ελλάδα ολοκλήρωσε επιτυχώς το πρόγραμμα στήριξης της σταθερότητας του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας (ΕΜΣ). Με τη λήξη του εν λόγω προγράμματος, η Ελλάδα εντάσσεται στο τακτικό πλαίσιο οικονομικής εποπτείας των κρατών μελών της ζώνης του ευρώ στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού εξαμήνου συντονισμού της οικονομικής πολιτικής. Προκειμένου να καλυφθούν οι ειδικές ανάγκες και προκλήσεις που αντιμετωπίζει η Ελλάδα, η Επιτροπή ενεργοποίησε την ενισχυμένη εποπτεία για την Ελλάδα δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 472/2013[1], με ισχύ από τις 21 Αυγούστου 2018.[2] Με τον τρόπο αυτό αναγνωρίζεται το γεγονός ότι, μεσοπρόθεσμα, η Ελλάδα πρέπει να συνεχίσει να εγκρίνει μέτρα για την αντιμετώπιση πηγών ή πιθανών πηγών οικονομικών και χρηματοοικονομικών δυσκολιών, εφαρμόζοντας παράλληλα διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις για την υποστήριξη ισχυρής και βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης.

Η Ελλάδα επιβεβαίωσε στην Ευρωομάδα που συνεδρίασε στις 22 Ιουνίου 2018 τη γενική δέσμευσή της να συνεχίσει και να ολοκληρώσει τις μεταρρυθμίσεις που εγκρίθηκαν στο πλαίσιο του προγράμματος του ΕΜΣ, καθώς και να εξασφαλίσει ότι διασφαλίζονται οι στόχοι των σημαντικών μεταρρυθμίσεων που εγκρίθηκαν στο πλαίσιο των προγραμμάτων χρηματοδοτικής συνδρομής. Επιπλέον, οι αρχές έχουν εκπονήσει αναπτυξιακή στρατηγική και πρόγραμμα παρακολούθησης της εφαρμογής της.

Η Επιτροπή θα δημοσιεύει εκθέσεις ενισχυμένης εποπτείας σε τριμηνιαία βάση, σύμφωνα με χρονοδιάγραμμα που ευθυγραμμίζεται με βασικά στάδια του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου. Στο πλαίσιο της ενισχυμένης εποπτείας, η Επιτροπή, σε συνεργασία με την ΕΚΤ[3] και, σε ορισμένες περιπτώσεις, με το ΔΝΤ, διενεργεί τακτικές αποστολές επιθεώρησης για την επαλήθευση της προόδου που σημειώνεται. Ο ΕΜΣ συμμετέχει στο πλαίσιο του συστήματος έγκαιρης προειδοποίησης και σύμφωνα με το μνημόνιο συνεννόησης, της 27ης Απριλίου 2018, για τις σχέσεις εργασίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του ΕΜΣ. Για την προετοιμασία της παρούσας έκθεσης, πραγματοποιήθηκε κοινή αποστολή στην Αθήνα από τις 10 έως τις 14 Σεπτεμβρίου 2018.

Η παρούσα πρώτη έκθεση ενισχυμένης εποπτείας εκδίδεται παράλληλα με τη φθινοπωρινή δέσμη του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου του 2018, η οποία περιλαμβάνει αξιολόγηση του σχεδίου δημοσιονομικού προγράμματος του 2019 που εστάλη από τις ελληνικές αρχές στην Επιτροπή στις 15 Οκτωβρίου 2018. Κατόπιν υποβολής του σχεδίου δημοσιονομικού προγράμματος, έχει

[1] Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 472/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Μαΐου 2013, για την ενίσχυση της οικονομικής και δημοσιονομικής εποπτείας των κρατών μελών στη ζώνη του ευρώ τα οποία αντιμετωπίζουν ή απειλούνται με σοβαρές δυσκολίες αναφορικά με τη χρηματοοικονομική τους σταθερότητα, ΕΕ L 140 της 27.5.2013, σ. 1.

[2] Εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2018/1192 της Επιτροπής, της 11ης Ιουλίου 2018, σχετικά με την ενεργοποίηση της ενισχυμένης εποπτείας για την Ελλάδα, ΕΕ L 211 της 22.8.2018, σ. 1

[3] Μέλη του προσωπικού της ΕΚΤ συμμετείχαν στην αποστολή ελέγχου σύμφωνα με τις αρμοδιότητες της ΕΚΤ και, ως εκ τούτου, παρείχαν εμπειρογνωσία σχετικά με τις πολιτικές για τον χρηματοπιστωτικό τομέα και μακροοικονομικώς κρίσιμα ζητήματα, όπως τους κύριους δημοσιονομικούς στόχους και τις ανάγκες βιωσιμότητας και χρηματοδότησης.

ολοκληρωθεί δέσμη μέτρων διακριτικής ευχέρειας που θα πρέπει να συμπεριληφθούν στον προϋπολογισμό του 2019, η οποία ανταποκρίνεται στον συμφωνηθέντα στόχο για πρωτογενές πλεόνασμα 3,5% του ΑΕΠ. Η Επιτροπή θεωρεί ότι η τελική δέσμη αποτελεί ισορροπημένη προσέγγιση για την επίτευξη των συμφωνηθέντων δημοσιονομικών και οικονομικών στόχων κατά τρόπο που στηρίζει επίσης την κοινωνική ένταξη.

Η ενισχυμένη εποπτεία παρέχει ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο για την παρακολούθηση των οικονομικών εξελίξεων και τη συνέχιση της εφαρμογής πολιτικών που απαιτούνται για τη διασφάλιση βιώσιμης οικονομικής ανάκαμψης. Περιλαμβάνει αξιολόγηση των οικονομικών και χρηματοοικονομικών συνθηκών στην Ελλάδα, καθώς και αξιολόγηση της υλοποίησης των γενικών και ειδικών μεταρρυθμιστικών δεσμεύσεων που ανέλαβε η Ελλάδα ενώπιον των Ευρωπαίων εταίρων της.[4] Οι συγκεκριμένες δεσμεύσεις για την ολοκλήρωση των βασικών διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων που ξεκίνησαν στο πλαίσιο του προγράμματος αφορούν έξι κύριους τομείς και περιλαμβάνουν συμφωνηθείσες προθεσμίες έως τα μέσα του 2022, ήτοι i) τις δημοσιονομικές και δημοσιονομικές-διαρθρωτικές πολιτικές, ii) την κοινωνική ευημερία, iii) τη χρηματοοικονομική σταθερότητα, iv) τις αγορές εργασίας και προϊόντων, v) τις ιδιωτικοποιήσεις και vi) τον εκσυγχρονισμό της δημόσιας διοίκησης. Τέλος, η παρούσα έκθεση ενισχυμένης εποπτείας περιλαμβάνει επικαιροποίηση των όρων χρηματοδότησης μέσω κρατικών ομολόγων, καθώς και τεχνική επικαιροποίηση της ανάλυσης βιωσιμότητας του χρέους.

Η Ευρωομάδα, στις 22 Ιουνίου 2018, συμφώνησε ότι η δέσμη μέτρων ελάφρυνσης του χρέους για την Ελλάδα θα πρέπει να περιλαμβάνει κίνητρα για την εξασφάλιση ισχυρής και συνεχούς εφαρμογής των μεταρρυθμιστικών μέτρων που συμφωνήθηκαν στο πλαίσιο του προγράμματος. Για τον σκοπό αυτό, ορισμένα από τα συμφωνηθέντα μέτρα για το χρέος θα τεθούν στη διάθεση της Ελλάδας σε εξαμηνιαία βάση έως τα μέσα του 2022, με την επιφύλαξη της συμμόρφωσής της με τις δεσμεύσεις της σχετικά με τη συνέχεια και την ολοκλήρωση των μεταρρυθμίσεων και βάσει θετικών εκθέσεων στο πλαίσιο της ενισχυμένης εποπτείας. Τα μέτρα αυτά περιλαμβάνουν i) την επιστροφή των ποσών ισοδύναμου εσόδων που προήλθαν από την κατοχή ελληνικών ομολόγων των κεντρικών τραπεζών στο πλαίσιο του προγράμματος για τις αγορές τίτλων και της συμφωνίας για τα καθαρά χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και ii) την απαλλαγή από την προσαύξηση του επιτοκίου για μέρος των δανείων που χορηγήθηκαν από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοοικονομικής Σταθερότητας. Τα δύο μέτρα ανέρχονται αντιστοίχως σε 1,3 δισ. EUR και 0,2 δισ. EUR ετησίως.

Σταθερή ανάπτυξη, αλλά με κινδύνους και προκλήσεις

Η Ελλάδα βιώνει επί του παρόντος μια περίοδο σταθερής ανάπτυξης. Το πραγματικό ΑΕΠ αναμένεται να αυξηθεί κατά 2% το 2018, να ανέλθει στο 2,2 % του ΑΕΠ το 2019 και στο 2,3 % το 2020.[5] Το 2019, η ανάπτυξη αναμένεται να υποστηριχθεί από τον προϋπολογισμό του 2019, ο οποίος συμπεριλαμβάνει μέτρα διακριτικής ευχέρειας για την επίτευξη πρωτογενούς πλεονάσματος 3,5% του

[4] https://www.consilium.europa.eu/media/35749/z-councils-council-configurations-ecofin-eurogroup-2018-180621-specific-commitments-to-ensure-the-continuity-and-completion-of-reforms-adopted-under-the-esm-programme_2.pdf

[5] Η πρόβλεψη για την ανάπτυξη αντανακλά μια δημοσιονομική δέσμη που προβλέπεται να αποφέρει πρωτογενές πλεόνασμα της τάξεως του 3,5 % του ΑΕΠ το 2019. Η πρόβλεψη αυτή διαφέρει από τις φθινοπωρινές προβλέψεις της Επιτροπής το 2018, οι οποίες βασίστηκαν στην παραδοχή της αμετάβλητης πολιτικής, δεδομένου ότι η τελική δέσμη δεν είχε ακόμη ολοκληρωθεί κατά τη χρονική στιγμή της καταληκτικής ημερομηνίας. Η πρόβλεψη για το 2020 εξακολουθεί να βασίζεται στην επίτευξη του δημοσιονομικού στόχου.

ΑΕΠ, σύμφωνα με τους συμφωνηθέντες στόχους. Η εγχώρια ζήτηση και, ιδίως, οι ιδιωτικές επενδύσεις αναμένεται να αποτελέσουν κινητήριο μοχλό ανάπτυξης κατά τα επόμενα έτη με ισχυρή αύξηση των εξαγωγών, που αναμένεται να αντισταθμιστεί από την αύξηση των εισαγωγών χάρη στην ισχυρή ανάπτυξη των επενδύσεων. Η ανάκαμψη στην αγορά εργασίας αναμένεται να συνεχιστεί καθώς ανακάμπτει η οικονομική δραστηριότητα, ενώ υποστηρίζεται από τις μεταρρυθμίσεις που εγκρίθηκαν στο πλαίσιο του προγράμματος. Το ποσοστό ανεργίας μειώθηκε στο 18,9 % τον Αύγουστο του 2018 από 20,8 % το προηγούμενο έτος, και από 24,5 % τον Αύγουστο του 2015, όταν ξεκίνησε το πρόγραμμα του ΕΜΣ. Παρά τη θετική αυτή τάση, το ποσοστό ανεργίας παραμένει πολύ υψηλό, ιδίως μεταξύ των νέων, με ποσοστό 38 % για τις ηλικίες κάτω των 25 ετών, και σχεδόν τρεις στους τέσσερις ανέργους είναι μακροχρόνια άνεργοι. Η πλήρης ανάπτυξη των μεταρρυθμίσεων στον τομέα της κοινωνικής πρόνοιας με στόχο τη βελτίωση της αποδοτικότητας, της αποτελεσματικότητας και της επάρκειας του ελληνικού συστήματος κοινωνικής πρόνοιας θα μπορούσε να στηρίξει τη βελτίωση της κοινωνικής κατάστασης κατά τα επόμενα έτη. Οι μισθολογικές εξελίξεις είναι συγκρατημένες και για το μέλλον θα είναι ζωτικής σημασίας οι κοινωνικοί εταίροι και οι ελληνικές αρχές να διατηρούν τις μισθολογικές εξελίξεις ευθυγραμμισμένες με την αύξηση της παραγωγικότητας με σκοπό τη διασφάλιση της αύξησης της ανταγωνιστικότητας των μισθών και τη θετική δημιουργία θέσεων απασχόλησης που επιτυγχάνονται στο πλαίσιο του προγράμματος.

Μολονότι υπάρχουν κάποια θετικά σημάδια, οι συνθήκες χρηματοδότησης παραμένουν δύσκολες και θα μπορούσαν να εμποδίσουν την ανάκαμψη. Μετά την επιτυχή έξοδο της Ελλάδας από το πρόγραμμα του ΕΜΣ, τη δημιουργία πολύ σημαντικών ταμειακών αποθεμάτων ασφαλείας και τη συμφωνία επί σημαντικής δέσμης μέτρων για τη διασφάλιση της βιωσιμότητας του δημόσιου χρέους, οι αξιολογήσεις της πιστοληπτικής ικανότητας της Ελλάδας βελτιώθηκαν. Ωστόσο, οι διαφορές απόδοσης κρατικών ομολόγων παρέμειναν σε υψηλά επίπεδα εν μέσω δύσκολου εξωτερικού περιβάλλοντος και εγχώριων αδυναμιών. Το πλαίσιο αυτό δημιουργεί ιδιαίτερες προκλήσεις για τον ιδιωτικό τομέα. Συνολικά, η εξισορρόπηση των μακροοικονομικών κινδύνων παρουσιάζει πτωτική τάση, γεγονός που συνδέεται με το ενδεχόμενο αποκλίσεων στις εσωτερικές πολιτικές, την περιορισμένη ικανότητα διαμεσολάβησης του τραπεζικού τομέα, καθώς και δυσμενείς εξωτερικές εξελίξεις, συμπεριλαμβανομένης της σημαντικής επιβράδυνσης του παγκόσμιου εμπορίου.

Η δεκαετής κρίση στην Ελλάδα έχει κληροδοτήσει πολλές συνέπειες, όχι μόνο με τη μορφή της ανεργίας, αλλά και με τη μορφή δημόσιου και ιδιωτικού χρέους, καθώς και μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων (ΜΕΑ). Η εξάλειψη των προβλημάτων ισολογισμού ή αποθεμάτων εξακολουθεί να απαιτεί χρόνια σταθερής ανάπτυξης, υποστηριζόμενης από συνεχή εφαρμογή διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων για τη μείωση της υπερχρέωσης, κατά την οποία η Ελλάδα είναι πιθανό να παραμένει εκτεθειμένη σε οικονομικές κρίσεις.

Ένα βασικό ζήτημα για την εξασφάλιση της επίτευξης βιώσιμης ανάπτυξης που απαιτεί ιδιαίτερη προσοχή είναι η απώλεια αξίας του κεφαλαίου. Οι ετήσιες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου της Ελλάδας μειώθηκαν κατά 65 % μεταξύ του ανώτατου σημείου τους το 2007 και του κατώτατου σημείου τους το 2017. Το κενό στις επενδυτικές ροές μπορεί να καλυφθεί εντός ολίγων ετών και βασικός παράγοντας προκειμένου να επιτευχθεί αυτό θα αποτελέσουν οι προσπάθειες για βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, ιδίως όσον αφορά το δικαστικό σύστημα και την καταγραφή της ιδιοκτησίας.

Προϋπολογισμός για το 2019 σύμφωνα με τον στόχο πρωτογενούς πλεονάσματος 3,5 % του ΑΕΠ

Κατόπιν διαβουλεύσεων που πραγματοποιήθηκαν μετά την υποβολή του σχεδίου δημοσιονομικού προγράμματος στην Επιτροπή, ολοκληρώθηκε από τις ελληνικές αρχές δέσμη μέτρων διακριτικής ευχέρειας που θα πρέπει να περιληφθούν στον προϋπολογισμό του 2019: η Επιτροπή προβλέπει ότι ο προϋπολογισμός του 2019 θα επιτύχει τον συμφωνηθέντα στόχο για πρωτογενές πλεόνασμα 3,5 % του ΑΕΠ. Όπως περιγράφεται στη Γνώμη της Επιτροπής σχετικά με το σχέδιο δημοσιονομικού προϋπολογισμού[6], η δέσμη μέτρων πληροί τις απαιτήσεις του δημοσιονομικού πλαισίου της Ένωσης, καθώς εξασφαλίζει ότι το 2019 επιτυγχάνεται πρωτογενές πλεόνασμα 3,5 % του ΑΕΠ και ισοζύγιο γενικής κυβέρνησης 0,2 % του ΑΕΠ.

Η δέσμη μέτρων διακριτικής ευχέρειας διαφέρει από τη δημοσιονομικά ουδέτερη δέσμη μέτρων για τις περικοπές συντάξεων, που αναμένεται να τεθεί σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 2019 και είχε προνομοθετηθεί στα μέσα του 2017. Οι ελληνικές αρχές σχεδιάζουν να εφαρμόσουν πάγωμα των συντάξεων έως το 2022, αλλά δεν θα προβούν σε περικοπές συντάξεων που συνδέονται με την άμεση αναβαθμονόμηση των λεγόμενων αρνητικών προσωπικών διαφορών. Επιπλέον, οι αρχές αποσκοπούν στην ενίσχυση του συστήματος κοινωνικών παροχών με τη δημιουργία νέου στεγαστικού επιδόματος κόστους 400 εκατ. EUR το 2019. Σχεδιάζουν επίσης να μειώσουν τις εισφορές κοινωνικής ασφάλισης για ορισμένες κατηγορίες αυτοαπασχολούμενων, να επιδοτήσουν τις εισφορές κοινωνικής ασφάλισης των εργοδοτών για άτομα ηλικίας κάτω των 24 ετών, να μειώσουν τον φόρο ακίνητης περιουσίας (ΕΝΦΙΑ), να μειώσουν το ανώτατο όριο δαπανών του προϋπολογισμού δημοσίων επενδύσεων σε επίπεδα τα οποία οι αρχές θεωρούν πιο ρεαλιστικά υπό το πρίσμα της συνεχιζόμενης ελλιπούς απορρόφησης, και να μειώσουν σταδιακά τους φόρους εισοδήματος εταιρειών από το 2020. Οι ελληνικές αρχές δεν έχουν ενημερώσει τα θεσμικά όργανα για σχέδια τροποποίησης του προνομοθετημένου μέτρου σχετικά με τη μείωση της πίστωσης φόρου εισοδήματος που προβλέπεται για την 1η Ιανουαρίου 2020.

Η Επιτροπή θεωρεί ότι η τελική δέσμη μέτρων διακριτικής ευχέρειας που πρέπει να συμπεριληφθούν στο σχέδιο προϋπολογισμού του 2019 αποτελεί ισορροπημένη προσέγγιση για την επίτευξη των συμφωνηθέντων δημοσιονομικών και οικονομικών στόχων κατά τρόπο που στηρίζει επίσης την κοινωνική ένταξη, για πολλούς λόγους:

- η δέσμη μέτρων οδηγεί σε πρωτογενές πλεόνασμα ύψους 3,5 % του ΑΕΠ σύμφωνα με τους συμφωνηθέντες στόχους·
- δεν είναι απαραίτητη η εφαρμογή των προνομοθετημένων περικοπών στις συντάξεις, ούτε για να επιτευχθεί ούτε για να διατηρηθεί ο στόχος για πρωτογενές πλεόνασμα 3,5 % του ΑΕΠ μεσοπρόθεσμα. Επιπλέον, το προτεινόμενο πάγωμα των συντάξεων έως το 2022 προβλέπεται να οδηγήσει στο ίδιο επίπεδο συνταξιοδοτικών δαπανών ως ποσοστό του ΑΕΠ σε σταθερή κατάσταση, σε σύγκριση με το αποτέλεσμα της πλήρους εφαρμογής των προνομοθετημένων περικοπών των συντάξεων το 2019. Υπό την προϋπόθεση ότι οι μεταρρυθμίσεις που θεσπίστηκαν το 2015 και το 2016 εξακολουθούν να εφαρμόζονται πλήρως, οι

[6] Γνώμη της Επιτροπής σχετικά με το σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος της Ελλάδας, C(2018)8016 της 21ης Νοεμβρίου 2018.

συνταξιοδοτικές δαπάνες προβλέπεται να μειωθούν από 17 % του ΑΕΠ το 2016 στο 13 %, μέσο όρο της ζώνης του ευρώ, έως το 2027·

- εκτιμάται ότι η εφαρμογή των προνομοθετημένων περικοπών των συντάξεων θα μείωνε τις κύριες συντάξεις περίπου 1,4 εκατομμυρίων συνταξιούχων κατά 14 % κατά μέσο όρο. Από την ανάλυση κατανομής προκύπτει ότι η εφαρμογή των προνομοθετημένων περικοπών των συντάξεων θα οδηγούσε σε σημαντική αύξηση του αριθμού των συνταξιούχων που αντιμετωπίζουν κίνδυνο φτώχειας·
- το σχέδιο προϋπολογισμού του 2019 επιτρέπει τη μερική εφαρμογή των προνομοθετημένων μέτρων για την αύξηση των δαπανών για άλλες κοινωνικές παροχές που στοχεύουν στην αντιμετώπιση των κινδύνων φτώχειας στα παιδιά και τις οικογένειες σε ηλικία εργασίας. Με βάση τη μεταρρύθμιση των οικογενειακών παροχών, που ισχύει από τις αρχές του 2018, η Επιτροπή εκφράζει την ικανοποίησή της για τη σχεδιαζόμενη έναρξη, το 2019, του επιδόματος στέγασης ύψους 400 εκατ. EUR,: σύμφωνα με τις προσομοιώσεις του Ευρωπαϊκού Μοντέλου επιδομάτων-φόρων και κοινωνικής ενσωμάτωσης (Euromod), χάρη στην αποτελεσματική στόχευση, το εν λόγω μέτρο προβλέπεται ότι θα έχει σημαντικό αντίκτυπο στη μείωση των κινδύνων φτώχειας μεταξύ των νέων και όσων ανήκουν σε ομάδες χαμηλού εισοδήματος. Ο συνδυασμός των εν λόγω μέτρων αντιστοιχεί σε πρόσθετες δαπάνες ύψους 0,35 % του ΑΕΠ σε κοινωνικές παροχές εκτός των συντάξεων, το οποίο ισοδυναμεί με το ήμισυ της αύξησης που προβλέπεται στην προνομοθετημένη δέσμη του 2017·
- η δέσμη μέτρων διακριτικής ευχέρειας που περιλαμβάνεται στον προϋπολογισμό του 2019 περιλαμβάνει μέτρα που μειώνουν τους φόρους επί της εργασίας, των επιχειρήσεων και της ακίνητης περιουσίας και, ως εκ τούτου, κινούνται προς την κατεύθυνση μέτρων που περιλαμβάνονται στην προνομοθετημένη δέσμη μέτρων για το 2020. Τα εν λόγω μέτρα θα μπορούσαν να στηρίξουν την ανάπτυξη, αν και οι επιπτώσεις τους θα είναι σχετικά περιορισμένες λόγω της κλίμακας και της σύνθεσής τους. Ωστόσο, ο σχεδιασμός του μέτρου για τη μείωση των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης για τους αυτοαπασχολούμενους, το οποίο περιλαμβάνει μεγαλύτερη μείωση για ορισμένες κατηγορίες επαγγελματιών, θέτει υπό αμφισβήτηση τον στόχο της μεταρρύθμισης του συνταξιοδοτικού συστήματος του 2016, σύμφωνα με τον οποίο θα υπήρχε ενιαία προσέγγιση μεταξύ των διαφόρων τύπων συνεισφερόντων. Τα χαμηλότερα ανώτατα όρια δεν θα επηρεάσουν κατ' ανάγκη το πραγματικό επίπεδο των δημόσιων επενδύσεων το 2019, δεδομένης της συνεχιζόμενης, επί σειρά ετών, ελλιπούς απορρόφησης. Επιπλέον, θα παρασχεθεί τεχνική βοήθεια μέσω της Υπηρεσίας Στήριξης Διαρθρωτικών Μεταρρυθμίσεων, για την αντιμετώπιση διαρθρωτικών ελλείψεων στον καθορισμό και την παρακολούθηση των δημοσίων επενδυτικών έργων από το Υπουργείο Οικονομικών.

Η δημοσιονομική πρόβλεψη χαρακτηρίζεται από αβεβαιότητα. Η υστέρηση εκτέλεσης δαπανών έχει συμβάλει στην αύξηση των δημοσιονομικών επιδόσεων τα τελευταία χρόνια, ακόμη και αν αυτό δεν αποτελεί επιθυμητό αποτέλεσμα όσον αφορά τη διαδικασία του προϋπολογισμού ή τον αντίκτυπο στην ανάπτυξη. Η μείωση του ανωτάτου ορίου επενδυτικών δαπανών έχει μειώσει τις πιθανότητες για ευνοϊκότερα αποτελέσματα των δημοσιονομικών προβλέψεων λόγω πιθανής ελλιπούς απορρόφησης πόρων. Όσον αφορά την πιθανότητα δυσμενέστερων αποτελεσμάτων, και μολονότι δεν αποτελεί άμεση ευθύνη των ελληνικών αρχών, υφίσταται ένα συγκεκριμένο ζήτημα που αφορά μια σειρά πρόσφατων δικαστικών υποθέσεων και αποφάσεων που καθιστούν ή θα μπορούσαν να καταστήσουν άκυρες ορισμένες πτυχές των μεταρρυθμίσεων που θεσπίστηκαν στο πλαίσιο του ΕΜΣ και των προηγούμενων προγραμμάτων. Σε αυτές περιλαμβάνονται υποθέσεις/αποφάσεις που σχετίζονται με

τις συνταξιοδοτικές μεταρρυθμίσεις που θεσπίστηκαν το 2012, το 2015 και το 2016, καθώς και μέτρα που εγκρίθηκαν το 2012, με τα οποία καταργήθηκαν ο 13ος και ο 14ος μηνιαίος μισθός των υπαλλήλων του δημόσιου τομέα. Ο πραγματικός αντίκτυπος των αποφάσεων, συμπεριλαμβανομένων των δημοσιονομικών τους επιπτώσεων, θα εξαρτηθεί σε μεγάλο βαθμό από το σκεπτικό των δικαστηρίων και μπορεί να απαιτήσει τη θέσπιση διορθωτικών μέτρων, προκειμένου να διασφαλιστούν η συνέχιση της επίτευξης των διαρθρωτικών χαρακτηριστικών των μεταρρυθμίσεων και οι δημοσιονομικοί στόχοι. Οι ελληνικές αρχές θα πρέπει να παρακολουθούν τους δημοσιονομικούς κινδύνους, συμπεριλαμβανομένων των δικαστικών αποφάσεων, και καλούνται να λάβουν τα αντισταθμιστικά μέτρα που απαιτούνται για την επίτευξη των μεσοπρόθεσμων δημοσιονομικών στόχων στο πλαίσιο της Μεσοπρόθεσμης Δημοσιονομικής Στρατηγικής (ΜΔΣ) και των ετήσιων επικαιροποιήσεών της.

Οι ελληνικές αρχές προτίθενται να θεσπίσουν έκτακτα μέτρα, τα οποία χρησιμοποιούν μέρος της αναμενόμενης υπέρβασης του στόχου για πρωτογενές πλεόνασμα ύψους 3,5 % του ΑΕΠ για το 2018, δεν έχουν όμως υποβληθεί συγκεκριμένες προτάσεις. Η λήψη τέτοιων μέτρων θα πρέπει να εξετάζεται μόνο εφόσον υφίσταται ένα περιθώριο ασφαλείας κατάλληλο για την αντιμετώπιση πιθανών μελλοντικών αναθεωρήσεων δεδομένων του δημοσιονομικού αποτελέσματος. Σε περίπτωση που εξετάζονται τέτοιου είδους μέτρα, θα πρέπει να δίνεται προτεραιότητα στην εκκαθάριση των υπολοίπων τυχόν υποχρεώσεων που προκύπτουν από δικαστικές αποφάσεις, καθώς και να διασφαλίζεται η πλήρης συμβατότητα με τις πολιτικές παρακολουθούνται στο πλαίσιο της ενισχυμένης εποπτείας.

Δημοσιονομικές διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις: πρόοδος όσον αφορά τις μεταρρυθμιστικές δεσμεύσεις

Οι αρχές προχωρούν με τη μεταρρύθμιση του φόρου ακίνητης περιουσίας (ΕΝΦΙΑ) ώστε να ευθυγραμμιστεί σταδιακά η εκτίμηση των τιμών ζώνης με τις τιμές της αγοράς. Δημιουργείται διοικητική ικανότητα που επωφελείται από τεχνική υποστήριξη και βρίσκεται στο στάδιο της προετοιμασίας ένας μόνιμος νόμος-πλαίσιο για την αποτίμηση.

Όσον αφορά την Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.), η πρόοδος είναι μέτρια. Εξακολουθούν να επιτυγχάνονται βασικοί δείκτες επιδόσεων όσον αφορά την είσπραξη φορολογικών οφειλών. Ωστόσο, παρατηρούνται καθυστερήσεις και ελλείψεις σε ορισμένους σημαντικούς τομείς. Ειδικότερα, ο στόχος στελέχωσης της Α.Α.Δ.Ε. στα τέλη του 2018 ενδέχεται να μην επιτευχθεί, λόγω καθυστερήσεων όσον αφορά στον εξωτερικό διαγωνισμό για υπαλλήλους φορολογικών διοικήσεων/τελωνειακούς υπαλλήλους και στην εφαρμογή του προγράμματος κινητικότητας. Επιπλέον, εξακολουθούν να παρατηρούνται καθυστερήσεις στην ολοκλήρωση του σχεδίου δράσης για τη μεταρρύθμιση της Α.Α.Δ.Ε., στο οποίο καθορίζονται οι απαραίτητες επενδύσεις για την περαιτέρω ενίσχυση των ικανοτήτων της Α.Α.Δ.Ε., καθώς και στη θέσπιση της απαιτούμενης νομοθεσίας εφαρμογής για την ολοκλήρωση της μεταρρύθμισης του ανθρώπινου δυναμικού, η οποία θα εισαγάγει βαθμολογική κατάταξη, αποδοχές και αξιολόγηση επιδόσεων προσαρμοσμένες στην Α.Α.Δ.Ε.

Η εκκαθάριση των ληξιπρόθεσμων οφειλών παρουσιάζει επίσης καθυστέρηση. Οι αρχές εφαρμόζουν διαρθρωτικά μέτρα για την αντιμετώπιση των πηγών συσσώρευσης και την εκκαθάριση των ληξιπρόθεσμων οφειλών. Ωστόσο, η εκκαθάριση των ληξιπρόθεσμων οφειλών δεν ευθυγραμμίστηκε πλήρως με τις προσδοκίες, καθώς το σύνολο των ληξιπρόθεσμων οφειλών στα τέλη

του Αυγούστου του 2018 ανερχόταν ακόμη σε 3,2 δισ. EUR σύμφωνα με τον ορισμό του προγράμματος. Βάσει ακριβέστερου ορισμού των ληξιπρόθεσμων οφειλών για σκοπούς ενισχυμένης εποπτείας, εμφανίζεται καθαρό απόθεμα ληξιπρόθεσμων οφειλών ύψους 1,7 δισ. EUR, λαμβανομένων υπόψη νέων αναλυτικών δεδομένων, καθώς και στοιχείων που εκκαθαρίζονται μέσω αντισταθμίσεων ή δεν μπορούν να εκκαθαριστούν λόγω νομικών ή τεχνικών περιορισμών που διαφεύγουν του ελέγχου των αρχών. Κονδύλια ύψους περίπου 1,1 δισ. EUR για εκκαθάριση ληξιπρόθεσμων οφειλών μεταφέρθηκαν στους λογαριασμούς δημοσίων φορέων αλλά παρέμειναν εκεί μέχρι το τέλος του Αυγούστου του 2018, λόγω καθυστέρησης στη μεταφορά των κονδυλίων , γεγονός που είχε ως αποτέλεσμα να δοθεί στους φορείς περιορισμένος χρόνος για απορρόφηση. Τα κονδύλια αυτά θα πρέπει να διατεθούν στους τελικούς αποδέκτες χωρίς καθυστέρηση. Όσον αφορά το μέλλον, η έγκαιρη και πλήρης εφαρμογή των συμφωνηθέντων σχεδίων δράσης θα εξακολουθήσει να είναι απαραίτητη, σύμφωνα με τις δεσμεύσεις της Ελλάδας.

Θα ήταν σκόπιμο οι αρχές να εφαρμόσουν μέτρα για την εξάλειψη της συσσώρευσης απαιτήσεων των τραπεζών στο πλαίσιο δανείων με εγγυήσεις του Δημοσίου. Σε αυτό το πλαίσιο, οι αρχές καλούνται να προβούν σε επανεξέταση των εσωτερικών διαδικασιών και της εσωτερικής ικανότητας προκειμένου να διασφαλίσουν την έγκαιρη και αποτελεσματική αξιολόγηση και πληρωμή των απαιτήσεων στο πλαίσιο δανείων με εγγυήσεις του Δημοσίου το αργότερο έως τα τέλη του πρώτου εξαμήνου του 2019.

Ένα σύγχρονο και βιώσιμο σύστημα κοινωνικής πρόνοιας: πρόοδος όσον αφορά τις μεταρρυθμιστικές δεσμεύσεις

Τα τελευταία χρόνια έχουν πραγματοποιηθεί σημαντικές μεταρρυθμίσεις για τον εκσυγχρονισμό όλων των πτυχών του συστήματος κοινωνικής πρόνοιας στην Ελλάδα, οι οποίες περιλαμβάνουν εκτεταμένες μεταρρυθμίσεις των συντάξεων, της υγειονομικής περίθαλψης και άλλων κοινωνικών παροχών. Οι μεταρρυθμίσεις αυτές έλαβαν τεχνική υποστήριξη από την Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας και την Παγκόσμια Τράπεζα μέσω της Υπηρεσίας Στήριξης Διαρθρωτικών Μεταρρυθμίσεων της Επιτροπής.

Σημειώνεται πρόοδος όσον αφορά την εφαρμογή της μεταρρύθμισης του συνταξιοδοτικού συστήματος του 2016 και ο εκ νέου υπολογισμός των συντάξεων προχωρεί σύμφωνα με τα προβλεπόμενα. Το σχέδιο δράσης για τον Ενιαίο Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (ΕΦΚΑ) επικαιροποιήθηκε με σκοπό την πλήρη ολοκλήρωση της οργάνωσής του έως τα μέσα του 2020, σύμφωνα με τις δεσμεύσεις.

Η πρόοδος όσον αφορά τις μεταρρυθμίσεις στον τομέα της υγειονομικής περίθαλψης είναι λιγότερο ικανοποιητική. Αν και οι αρχές εξακολουθούν να εφαρμόζουν πολλά μέτρα, υπάρχουν σοβαρές αντιξοότητες προερχόμενες από την αντίσταση/αντίθεση των ενδιαφερομένων και τους περιορισμένους πόρους και ικανότητες. Οι παράγοντες αυτοί επιβράδυναν την πρόοδο που σημειώθηκε όσον αφορά την αντιστάθμιση και την είσπραξη των ανακτήσεων, την ίδρυση των κέντρων πρωτοβάθμιας υγειονομικής περίθαλψης, καθώς και τη μόνιμη ίδρυση και στελέχωση της Εθνικής Κεντρικής Αρχής Προμηθειών Υγείας (ΕΚΑΠΥ). Η προγραμματιζόμενη παράταση των ήδη μακρών προθεσμιών για την είσπραξη των ανακτήσεων ή τα σχέδια μετάβασης από εξαμηνιαία σε ετήσια ανατιμολόγηση των φαρμάκων θα αποτελούσαν βήμα προς τη λάθος κατεύθυνση. Οι μεταρρυθμίσεις για τη δημιουργία κέντρων πρωτοβάθμιας υγειονομικής περίθαλψης και κεντρικής αρχής προμηθειών προχωρούν, αλλά με ρυθμό βραδύτερο από τον προβλεπόμενο. Πρέπει να συνεχιστούν με αποφασιστικότητα.

Σημειώνεται πρόοδος όσον αφορά την προώθηση των μεταρρυθμίσεων σε σχέση με τα κοινωνικά δίχτυα ασφαλείας που δρομολογήθηκαν στο πλαίσιο του προγράμματος του ΕΜΣ. Οι αρχές έλαβαν θετικά μέτρα για την ολοκλήρωση του προγράμματος Κοινωνικού Εισοδήματος Αλληλεγγύης και ιδίως του πυλώνα για την επανένταξη στην αγορά εργασίας· ωστόσο, για την πλήρη λειτουργία του εν λόγω πυλώνα, πρέπει να ολοκληρωθεί η τρέχουσα μεταρρύθμιση των ενεργών πολιτικών για την αγορά εργασίας, με την εισαγωγή ενός νέου μοντέλου λειτουργίας, ώστε να καταστεί δυνατή η παροχή εξατομικευμένων υπηρεσιών σε άτομα που αναζητούν εργασία, καθώς και η παροχή κοινωνικών υπηρεσιών. Οι αρχές σημειώνουν επίσης πρόοδο ως προς την ολοκλήρωση των μεταρρυθμίσεων του επιδόματος αναπηρίας και των επιδοτήσεων των μεταφορών. Στο πλαίσιο του προϋπολογισμού για το 2019, θα θεσπιστεί στεγαστικό επίδομα με ετήσιο προϋπολογισμό 400 εκατ. EUR.

Ο χρηματοπιστωτικός τομέας: πρόοδος όσον αφορά τις μεταρρυθμιστικές δεσμεύσεις

Έχουν ληφθεί σημαντικά μέτρα κατά τη διάρκεια του προγράμματος του ΕΜΣ για την ενίσχυση του τραπεζικού τομέα. Το πρώτο εξάμηνο του 2018, ο μέσος δείκτης κεφαλαίου κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 των ελληνικών τραπεζών παρέμεινε σε γενικές γραμμές σταθερός, περίπου στο 16 %. Οι τράπεζες συνέχισαν να μειώνουν την εξάρτησή τους από τη χρηματοδότηση του Ευρωσυστήματος· οι καταθέσεις του ιδιωτικού τομέα έχουν αυξηθεί, αφήνοντας περιθώρια για περαιτέρω χαλάρωση των κεφαλαιακών ελέγχων από την 1η Οκτωβρίου 2018. Οι τράπεζες έχουν εκπληρώσει σε μεγάλο βαθμό τους στόχους μείωσης για τα μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα (ΜΕΑ), ωστόσο θα χρειαστούν σημαντικές περαιτέρω προσπάθειες για να επιταχυνθεί η απαιτούμενη εξυγίανση των ΜΕΑ για την επίτευξη των στόχων το 2019. Συνολικά, το τραπεζικό σύστημα παραμένει επιβαρυμένο από την επαχθή κληρονομιά της κρίσης. Παρά τις πρόσφατες βελτιώσεις, απομένει να εκτελεστεί το κύριο καθήκον εξυγίανσης των τραπεζικών ισολογισμών, δεδομένου ότι τα ΜΕΑ εξακολουθούν να ανέρχονται σε μόλις κάτω από το 48 % των συνολικών ανοιγμάτων και ο δεσμός μεταξύ τραπεζών και κρατών παραμένει ισχυρός, με αποτέλεσμα τα δύο αυτά στοιχεία να εξακολουθούν να επηρεάζουν δυσμενώς την κερδοφορία των τραπεζών. Η δανειοδοτική δραστηριότητα των τραπεζών, η οποία αποτελεί βασικό παράγοντα, παραμένει υποτονική. Οι τράπεζες πρέπει να επικεντρωθούν στην επέκταση του δανεισμού τους, προκειμένου να εξασφαλίσουν επαρκή κέρδη για την κάλυψη του κόστους της μείωσης των ΜΕΑ. Τα καθαρά περιθώρια επιτοκίων είναι υγιή, γύρω στο 2,5 %, αλλά δέχονται πίεση.

Όσον αφορά τα εργαλεία για τις μειώσεις των ΜΕΑ, έως τώρα οι τράπεζες χρησιμοποίησαν ως επί το πλείστον διαγραφές και πωλήσεις. Η χρήση των ηλεκτρονικών πλειστηριασμών βελτιώνεται, αν και παραμένει σε χαμηλά επίπεδα σε σύγκριση με τα επίπεδα προ κρίσης, με περιορισμένο ενδιαφέρον από τρίτους αγοραστές. Οι τράπεζες διατηρούν το 80 % των περιουσιακών στοιχείων που πωλήθηκαν μέσω πλειστηριασμών στους ισολογισμούς τους. Απαιτείται συνεχής παρακολούθηση της αποτελεσματικότητας του πλαισίου ηλεκτρονικών πλειστηριασμών και τα τυχόν διαπιστωθέντα εμπόδια θα πρέπει να αντιμετωπίζονται κατάλληλα. Η θέσπιση της νέας εταιρικής διαδικασίας παραμένει αργή, όπως και η επεξεργασία των περιπτώσεων αφερεγγυότητας των νοικοκυριών, αν και όσον αφορά την τελευταία αναμένεται να υπάρξουν βελτιώσεις, ύστερα από τα πρόσφατα μέτρα για την αύξηση της αποδοτικότητας και την αποτροπή συμπεριφορών στρατηγικής αθέτησης υποχρεώσεων. Ο όγκος και ο κύκλος εργασιών των εξωδικαστικών ρυθμίσεων παραμένουν σε πολύ χαμηλά επίπεδα, σε σύγκριση με τις αρχικές προσδοκίες, και λαμβάνονται τόσο ρυθμιστικά όσο και τεχνικά μέτρα για τη βελτίωση των επιδόσεων του συστήματος.

Οι ελληνικές αρχές έχουν δηλώσει την πρόθεσή τους να προσαρμόσουν την προστασία της πρώτης κατοικίας στο πλαίσιο του νόμου περί αφερεγγυότητας των νοικοκυριών, ο οποίος πρόκειται να λήξει την 1η Ιανουαρίου 2019. Επειδή η προσαρμογή αυτή θα αποτελούσε ουσιώδη μεταβολή σε σύγκριση με τη μεταρρύθμιση που συμφωνήθηκε στα τέλη του 2015 και δεδομένου του περιορισμένου χρονικού περιθωρίου, απαιτούνται περισσότερες λεπτομέρειες για την ορθή αξιολόγηση και τυχόν νομοθετικές αλλαγές θα πρέπει να πραγματοποιηθούν μόνο ύστερα από διάλογο με όλους τους σχετικούς ενδιαφερόμενους φορείς. Ενδεχόμενη προσαρμογή δεν θα πρέπει να εμποδίζει τη διαδικασία αναδιάρθρωσης των ΜΕΑ, θα πρέπει να έχει στενότερο πεδίο εφαρμογής και να συνδυάζεται με αυστηρούς όρους, μεταξύ άλλων κριτήρια αξίας ακινήτων που να επιτρέπουν την καλύτερη στόχευση της προστασίας των πλέον ευάλωτων κοινωνικών ομάδων. Μια άλλη σημαντική αρχή είναι ότι τυχόν προστασία δεν θα εμποδίζει αδικαιολόγητα τις τράπεζες να καταδιώκουν τους στρατηγικούς κακοπληρωτές. Τυχόν προτάσεις θα πρέπει να καταργούν πρακτικές που ευνοούν την κατάχρηση του πλαισίου με σκοπό να παρεμποδίζεται η διεξαγωγή ήδη προγραμματισμένων ηλεκτρονικών πλειστηριασμών. Η συσσώρευση εκκρεμών υποθέσεων στο πλαίσιο του νόμου περί αφερεγγυότητας των νοικοκυριών μειώθηκε σε περίπου 135 000 το Σεπτέμβριο του 2018. Ο ρυθμός μείωσης πρέπει να αυξηθεί περαιτέρω ώστε να επιτευχθεί η εξάλειψη των εκκρεμών υποθέσεων μέχρι το τέλος του 2021.

Οι εργασίες για τον καθορισμό στρατηγικής εκποίησης για το Ελληνικό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (ΕΤΧΣ) σημειώνουν πρόοδο και θα πρέπει να συνεχιστούν κατά τις προσεχείς εβδομάδες, με δεδομένο τον στόχο οριστικοποίησής τους έως τα τέλη του 2018. Οι αρχές έχουν δεσμευτεί επίσης να παρατείνουν τη θητεία της επιτροπής επιλογής του ΕΤΧΣ, ώστε να συμπίπτει με την εντολή του ΕΤΧΣ.

Μεταρρυθμίσεις στις αγορές προϊόντων και εργασίας: πρόοδος όσον αφορά τις μεταρρυθμιστικές δεσμεύσεις

Οι μεταρρυθμίσεις των θεσμών της αγοράς εργασίας και των μισθολογικών διαπραγματεύσεων τα τελευταία χρόνια βοήθησαν την Ελλάδα να ανακτήσει την ανταγωνιστικότητά της από πλευράς κόστους και συμβάλλουν στην αύξηση των ποσοστών απασχόλησης και στη μείωση των επιπέδων ανεργίας. Η λειτουργία της αγοράς εργασίας υποστηρίζεται περαιτέρω από ένα σχέδιο δράσης για την αδήλωτη εργασία, η εφαρμογή του οποίου βρίσκεται σε καλό δρόμο και αναμένεται να ολοκληρωθεί έως το τέλος του 2019.

Οι επιλογές που πρόκειται να γίνουν από τους κοινωνικούς εταίρους και τις ελληνικές αρχές κατά τους προσεχείς μήνες θα καθορίσουν σε μεγάλο βαθμό κατά πόσον οι μισθολογικές διαπραγματεύσεις κατά την περίοδο μετά τη λήξη του προγράμματος θα επιτύχουν υγιή από οικονομική άποψη αποτελέσματα που συνάδουν με τη στήριξη της ανταγωνιστικότητας και της ανάπτυξης, ή κατά πόσον θα επανεμφανιστούν οι αδυναμίες της περιόδου προ κρίσης. Συγκεκριμένα:

- σε αυτό το στάδιο, δεν είναι εφικτό για την Επιτροπή να αξιολογήσει τον αντίκτυπο των συμφωνημένων αλλαγών στο πλαίσιο των συλλογικών διαπραγματεύσεων που άρχισαν να ισχύουν κατά τη λήξη του προγράμματος του ΕΜΣ. Μέχρι σήμερα, αρκετές συλλογικές συμβάσεις έχουν επεκταθεί σε τομεακό επίπεδο, έχοντας ως αποτέλεσμα αυξήσεις των μισθών σε ορισμένους τομείς, όπως ο τουρισμός. Ένα κρίσιμο ζήτημα για το μέλλον είναι κατά πόσον οι κοινωνικοί εταίροι, με συλλογικές συμβάσεις, μπορούν να εισάγουν επαρκή περιθώρια ευελιξίας

που να μπορούν να καλύπτουν επαρκώς τις επιχειρήσεις οι οποίες αντιμετωπίζουν ειδικές προκλήσεις.

- Οι αρχές βρίσκονται σε διαδικασία αναθεώρησης του επιπέδου του νόμιμου κατώτατου μισθού, η οποία θα πραγματοποιηθεί τον Ιανουάριο του 2019. Θα είναι καθοριστικής σημασίας οποιαδήποτε απόφαση σχετικά με το νέο επίπεδο του κατώτατου μισθού ληφθεί βάσει ουσιαστικής διαβούλευσης με τους κοινωνικούς εταίρους, σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στον νόμο 4172/2013. Για να διαφυλαχθεί η ανταγωνιστικότητα και να διατηρηθεί η ανεργία σε πτωτική τροχιά, η αναθεώρηση πρέπει να γίνει βάσει αυστηρής ανάλυσης της υφιστάμενης κατάστασης της οικονομίας και της αγοράς εργασίας.
- Οι αρχές έχουν δηλώσει την πρόθεσή τους να μην διατηρήσουν τον ισχύοντα ελάχιστο μισθό για τα άτομα κάτω των 25 ετών, κάτι που θα είχε ως αποτέλεσμα σημαντική αύξηση του επιπέδου του κατώτατου μισθού για την εν λόγω ομάδα. Η Επιτροπή θεωρεί ότι η λήψη τελικής απόφασης για το ζήτημα αυτό θα πρέπει να ληφθεί μόνο μετά από πλήρη ανάλυση των επιπτώσεων, η οποία θα καταδεικνύει ότι οι δυνητικές επιπτώσεις στις προοπτικές απασχόλησης για τους νέους θα είναι περιορισμένες, δεδομένου ότι τα επίπεδα ανεργίας των νέων παραμένουν υψηλά και το ποσοστό των νέων που αμείβονται με τον ελάχιστο μισθό φαίνεται επίσης μεγάλο (41 % το 2017).

Οι ρυθμοί προόδου όσον αφορά τις μεταρρυθμίσεις στις αγορές προϊόντων είναι άνισοι, καθώς η πρόοδος σε ορισμένους τομείς αντισταθμίζεται από καθυστερήσεις σε άλλους. Το έργο κατάρτισης κτηματολογίου και δασικού χάρτη προχωρεί με τον διορισμό διοίκησης και την πρόσληψη ειδικών ομάδων για την εξασφάλιση προόδου. Ταυτόχρονα, η εφαρμογή του παράγωγου δικαίου για τον καθορισμό διαδικασιών αδειοδότησης εγκατάστασης και λειτουργίας για δραστηριότητες στον τομέα των περιβαλλοντικών υποδομών έχει καθυστερήσει σε σχέση με την προθεσμία του Οκτωβρίου 2018, όπως προβλέπεται από το πρωτογενές δίκαιο, και οι εργασίες θα πρέπει να επιταχυνθούν για να διασφαλιστεί η τήρηση της προθεσμίας που λήγει στα τέλη του 2018. Οι ελληνικές αρχές δεν έχουν ακόμη θεσπίσει τον νόμο περί ιδιωτικών κλινικών, ο οποίος εκκρεμεί από τα τέλη Ιουλίου 2018. Αναμένονται επίσης περαιτέρω διευκρινίσεις σχετικά με τον πραγματικό αντίκτυπο της προηγούμενης μεταρρύθμισης των κλινικών ημέρας σε ό, τι αφορά την επίτευξη χορήγησης νέων αδειών.

Οι μεταρρυθμίσεις στον τομέα της ενέργειας προχωρούν. Παρά την σχετική καθυστέρηση που οφείλεται σε τρίτους, η εκποίηση του λιγνιτικού ηλεκτροπαραγωγικού δυναμικού της ΔΕΗ αναμένεται να ολοκληρωθεί στις αρχές του 2019. Οι αναγκαίες ενέργειες για τη δρομολόγηση του μοντέλου-στόχου έως τον Απρίλιο του 2019 σημειώνουν πρόοδο, καθώς τα σχετικά εγχειρίδια είναι έτοιμα για κανονιστική έγκριση και άλλα προπαρασκευαστικά στάδια προχωρούν σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα. Θα είναι σημαντικό να διατηρηθεί ο ρυθμός των μεταρρυθμίσεων. Για να διασφαλιστεί ότι το μοντέλο-στόχος επιτρέπει πράγματι την είσοδο νέων παραγόντων και τη ρεαλιστική τιμολόγηση, είναι ουσιώδους σημασίας η στήριξη της μελλοντικής ανάπτυξης της αγοράς ενέργειας, σε συνδυασμό με μέτρα που παρέχουν την απαιτούμενη στήριξη για επενδύσεις σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.

ΕΕΣΥΠ και ιδιωτικοποιήσεις: πρόοδος όσον αφορά τις μεταρρυθμιστικές δεσμεύσεις

Η ΕΕΣΥΠ, η Ελληνική Εταιρεία Συμμετοχών και Περιουσίας, εξακολουθεί να σημειώνει πρόοδο στις εργασίες για τα χαρτοφυλάκια περιουσιακών στοιχείων και την αναδιάρθρωση των θυγατρικών της. Το θετικό στοιχείο είναι ότι η αναδιάρθρωση του ταμείου ακίνητης περιουσίας ΕΤΑΔ (Εταιρεία Ακινήτων Δημοσίου) σημειώνει πρόοδο, με τη διαδικασία για το κρίσιμο ζήτημα της στελέχωσης να βρίσκεται στο τελικό στάδιο. Συνεχίζονται οι διάφορες πρωτοβουλίες διακυβέρνησης

στις κρατικές επιχειρήσεις, ενώ η τυποποιημένη υποβολή εκθέσεων είναι υπό ανάπτυξη. Ορισμένες ειδικές μεταρρυθμιστικές δεσμεύσεις αντιμετωπίζουν προκλήσεις. Ειδικότερα, η μεταφορά του Ολυμπιακού Αθλητικού Κέντρου Αθηνών (ΟΑΚΑ) δεν θα πραγματοποιηθεί μέχρι τα τέλη του 2018, εν μέρει λόγω της πολυπλοκότητας, του διευρυμένου πεδίου εφαρμογής του έργου και των καθυστερήσεων που διαφεύγουν του ελέγχου της κυβέρνησης. Η διαδικασία επανεξέτασης και, όπου είναι αναγκαίο, αντικατάστασης των μελών των διοικητικών συμβουλίων των κρατικών επιχειρήσεων αντιμετωπίζει ορισμένες καθυστερήσεις. Η πρόσφατη νομοθεσία ενδέχεται να αλληλεπικαλύπτεται με πτυχές του μηχανισμού συντονισμού ή να επηρεάσει τα δικαιώματα της ΕΕΣΥΠ όσον αφορά ορισμένα περιουσιακά στοιχεία. Το αποτέλεσμα της εν λόγω νομοθεσίας επανεξετάζεται και ενδέχεται να χρειαστούν προσαρμογές προκειμένου να διαφυλαχτούν οι στόχοι και η ισορροπία του πλαισίου. Θα είναι επίσης σημαντικό να ξεκινήσουν γρήγορα οι προετοιμασίες της ΕΕΣΥΠ για την εφαρμογή του μηχανισμού συντονισμού, ώστε να διευκολυνθεί η διαχείριση της αλληλεπίδρασης μεταξύ της ΕΕΣΥΠ και των υπουργείων σε θέματα σχετικά με στόχους δημόσιας πολιτικής.

Σε γενικές γραμμές, σημειώνεται πρόοδος στους διαγωνισμούς ιδιωτικοποίησης που προβλέπεται να ολοκληρωθούν έως τα τέλη του 2018. Ειδικότερα, η διαδικασία υποβολής προσφορών για τον Διαχειριστή Εθνικού Συστήματος Φυσικού Αερίου (ΔΕΣΦΑ) βρίσκεται σε καλό δρόμο, ενώ στη συναλλαγή για τον Διεθνή Αερολιμένα Αθηνών σημειώθηκαν καθυστερήσεις, γεγονός που καθιστά πολύ δύσκολο το χρηματοοικονομικό κλείσιμο μέχρι τα τέλη του 2018. Όσον αφορά το έργο του Ελληνικού, η πρόοδος σε όλα τα εκκρεμή ζητήματα είναι σημαντική. Ωστόσο, λόγω της πολυπλοκότητας του έργου, αναμένεται καθυστέρηση όσον αφορά τον πολεοδομικό σχεδιασμό και τις περιβαλλοντικές εγκρίσεις, καθώς και τη χορήγηση της άδειας λειτουργίας καζίνου. Εάν οι αρχές συνεχίσουν τις εντατικές τους προσπάθειες, το έργο θα μπορούσε να ολοκληρωθεί επιτυχώς εντός του πρώτου τρίμηνου του 2019.

Αντίθετα, ωστόσο, παρατηρούνται σημαντικές καθυστερήσεις σε ορισμένους διαγωνισμούς ιδιωτικοποίησης που αναμένεται να ολοκληρωθούν το 2019. Παρά την ικανοποιητική πρόοδο όσον αφορά τη μαρίνα Αλίμου, εξακολουθούν να υπάρχουν εκκρεμή ζητήματα στην κοινή πώληση (μαζί με τον άλλο στρατηγικό μέτοχο) του πλειοψηφικού πακέτου συμμετοχής (50,1 %) των Ελληνικών Πετρελαίων. Ο διαγωνισμός για την Εγνατία Οδό χαρακτηρίζεται από συστηματικές καθυστερήσεις και προβλήματα, γεγονός που καταδεικνύει έλλειψη οικειοποίησης. Ουσιαστικά, δεν έχει σημειωθεί καμία πρόοδος στην υλοποίηση αυτής της συναλλαγής λόγω διαφόρων καθυστερήσεων που οφείλονται είτε στην Εγνατία Α.Ε. είτε στο Υπουργείο Υποδομών. Σημαντικές καθυστερήσεις παρατηρούνται επίσης στη θέσπιση της νομοθετικής προσαρμογής για επιμέρους παραχωρήσεις στους περιφερειακούς λιμένες. Οι ελληνικές αρχές πρέπει να λάβουν επείγοντα μέτρα για να αντιμετωπίσουν τις αιτίες των καθυστερήσεων, δεδομένου ότι οι καθυστερήσεις αυτές αντισταθμίζουν τον θετικό αντίκτυπο που μπορεί να έχουν στο επενδυτικό κλίμα οι διαγωνισμοί που βαίνουν ικανοποιητικά.

Δημόσια διοίκηση και δικαστικό σύστημα: πρόοδος όσον αφορά τις μεταρρυθμιστικές δεσμεύσεις

Συνεχίζονται οι εργασίες για τη μεταρρύθμιση της διαχείρισης του ανθρώπινου δυναμικού της δημόσιας διοίκησης. Ειδικότερα, τα προγράμματα κινητικότητας και αξιολόγησης των επιδόσεων προχωρούν ικανοποιητικά: ο τρίτος κύκλος κινητικότητας ξεκίνησε στα μέσα του 2018 και καταδεικνύει αξιοσημείωτη τόνωση της συμμετοχής, γεγονός που υποδηλώνει ότι η διοίκηση χρησιμοποιεί ολοένα περισσότερο το εργαλείο. Η πολύπλοκη μεταρρύθμιση για τη θέσπιση ενός

ολοκληρωμένου συστήματος διαχείρισης ανθρώπινων πόρων προχωρά επίσης, με στόχο την πλήρη ολοκλήρωση του συστήματος στα τέλη του 2019. Η δημιουργία ψηφιακών οργανογραμμάτων έχει υπερκαλύψει τον στόχο της και οι εργασίες τεχνικής προετοιμασίας βρίσκονται σε εξέλιξη για όλο το σύστημα. Η μεταρρύθμιση της νομικής κωδικοποίησης προχωρά. Το «Εθνικό Συμβούλιο για την Κωδικοποίηση της Νομοθεσίας» έχει υιοθετήσει μια εθνική στρατηγική η οποία θα καθορίζει την γενική προσέγγιση που πρόκειται να εφαρμόζουν τα υπουργεία για την νομική κωδικοποίηση, συμπεριλαμβανομένου ενός ενιαίου κώδικα εργασίας έως τα μέσα του 2020. Προχωρούν επίσης σύμφωνα με το σχέδιο οι εργασίες για τη θέσπιση Εθνικής Πύλης για την Κωδικοποίηση και Αναμόρφωση της Ελληνικής Νομοθεσίας έως τα μέσα του 2022.

Όσον αφορά τους διορισμούς διευθυντικών στελεχών που πρέπει να πραγματοποιηθούν έως τα τέλη του 2018, η πρόοδος που έχει σημειωθεί είναι άνιση, καθώς ο διορισμός Γενικών Διευθυντών έχει σχεδόν ολοκληρωθεί, ενώ ο διορισμός Διοικητικών Γραμματέων καθυστερεί σε σχέση με το χρονοδιάγραμμα. Για να τηρηθεί η προθεσμία για την οποία έχουν δεσμευτεί οι αρχές, οι εργασίες θα πρέπει να επιταχυνθούν.

Μια αλλαγή που εγκρίθηκε πρόσφατα στην πολιτική αποδοχών του Υπουργείου Οικονομικών στερείται συνοχής σε σχέση με προηγούμενη μεταρρύθμιση για τη θέσπιση ενιαίου μισθολογίου. Το μέτρο εισάγει νέο επίδομα για ορισμένους υπαλλήλους του Υπουργείου Οικονομικών, με αποτέλεσμα τη διαφοροποίηση των μισθολογικών επιπέδων μεταξύ του προσωπικού διαφόρων υπουργείων και δημόσιων φορέων το οποίο εκτελεί παρόμοια καθήκοντα. Ενώ το αρχικό δημοσιονομικό κόστος μπορεί να είναι μικρό, το μέτρο υπονομεύει την ουσία του ενιαίου μισθολογίου και μπορεί να οδηγήσει σε δημοσιονομικούς κινδύνους σχετικά με απαιτήσεις παρόμοιων πληρωμών από άλλα τμήματα της δημόσιας διοίκησης.

Το μέγεθος του δημόσιου τομέα στην Ελλάδα βρίσκεται πλέον στα ίδια περίπου επίπεδα με άλλα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ και αποτελεί κύρια πρόκληση η αποφυγή της επιστροφής σε προ κρίσης πρακτικές υπερβολικών επιπέδων προσλήψεων στον δημόσιο τομέα. Οι νέες προσλήψεις μόνιμου προσωπικού κατά τη διάρκεια του 2018 φαίνεται ότι είναι σε γενικές γραμμές σύμφωνες με τον κανόνα του περιορισμού των προσλήψεων, ήτοι μίας νέας πρόσληψης ανά τρεις αποχωρήσεις: ωστόσο, όσον αφορά τους έκτακτους υπαλλήλους, τα τελευταία στοιχεία για το 2018 δείχνουν ότι ενδεχομένως να υπάρξει αύξηση σε σύγκριση με τα επίπεδα του 2017 και, ως εκ τούτου, απαιτείται προσεκτική παρακολούθηση. Για το 2019 και μέχρι το 2022, ο κανόνας του περιορισμού των προσλήψεων που περιλαμβάνεται στο πρόγραμμα προσλήψεων της ΜΔΣ προσαρμόζεται σε 1:1, γεγονός που θα επιτρέψει νέες προσλήψεις σε τομείς προτεραιότητας, διατηρώντας παράλληλα το συνολικό μέγεθος του δημόσιου τομέα στο σημερινό του επίπεδο. Οι αρχές προτίθενται, κατ' εξαίρεση για το 2019, να μετατρέψουν τις συμβάσεις μιας συγκεκριμένης ομάδας εκτάκτων υπαλλήλων που θεωρείται ότι καλύπτουν μόνιμες ανάγκες (π.χ. εκπαιδευτικοί) σε συμβάσεις αορίστου χρόνου. Δεδομένου ότι αυτή η μετατροπή (7 500 συνολικά) θα επιτευχθεί με αντίστοιχη μείωση των συμβάσεων ορισμένου χρόνου, το μισθολογικό κόστος θα διατηρηθεί στο σημερινό του επίπεδο και, ως εκ τούτου, δεν αναμένεται δημοσιονομική επίπτωση. Το τρέχον πρόγραμμα προσλήψεων που καθορίζεται στην ΜΔΣ βασίζεται στον προβλεπόμενο αριθμό αποχωρήσεων από τον δημόσιο τομέα, κυρίως λόγω συνταξιοδότησης. Ως εκ τούτου, είναι ζωτικής σημασίας να τηρηθεί το πρόγραμμα προσλήψεων με βάση τον κανόνα του περιορισμού των προσλήψεων 1:1 της ΜΔΣ και, κατά συνέπεια, ο προγραμματισμός και οι ανακοινώσεις προσλήψεων στον δημόσιο τομέα να βασίζονται σε συνετές εκτιμήσεις.

Όσον αφορά τις προσπάθειες αύξησης της αποδοτικότητας του δικαστικού συστήματος, η οποία είναι καίριας σημασίας για την ενίσχυση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και την προσέλκυση επενδύσεων στον απόηχο της κρίσης, σημειώθηκε άνιση πρόοδος. Οι αρχές αναμένεται να ολοκληρώσουν την εφαρμογή της πρώτης φάσης του συστήματος ηλεκτρονικής δικαιοσύνης έως τα τέλη Δεκεμβρίου 2018, σύμφωνα με τις ειδικές δεσμεύσεις που έχουν αναληφθεί έναντι της Ευρωομάδας. Η δεύτερη φάση θα ακολουθήσει αμέσως μετά την άντληση των διδαγμάτων από την πρώτη φάση. Για τον σκοπό αυτό, το έργο επανασχεδιάστηκε εκτενώς και αναβαθμίστηκε από τον Σεπτέμβριο του2018 και ο προϋπολογισμός του αυξήθηκε από 13 εκατ. EUR σε 24 εκατ. EUR, γεγονός που καθιστά αναγκαία την αναθεώρηση του χρονοδιαγράμματός του, που δικαιολογείται εκ των προτέρων ενόψει του διευρυμένου πεδίου εφαρμογής του. Μια ανησυχητική εξέλιξη ήταν η αναβολή, από τα μέσα Οκτωβρίου 2018 στα μέσα Σεπτεμβρίου 2019, της έναρξης ισχύος ορισμένων διατάξεων του πλαισίου εξωδικαστικής διαμεσολάβησης που εγκρίθηκε πρόσφατα. Η αναβολή αυτή φαίνεται αδικαιολόγητη, δεδομένου ότι τα πρόσφατα πορίσματα του Ανωτάτου Δικαστηρίου θα μπορούσαν να ληφθούν υπόψη εύλογα σε συντομότερο χρονικό διάστημα, δεδομένου του περιορισμένου πεδίου εφαρμογής τους.

Σύμφωνα με το αίτημα της Ευρωομάδας της 22ας Ιουνίου 2018, η Επιτροπή συνέχισε να παρακολουθεί τις εξελίξεις σε σχέση με τις νομικές διαδικασίες κατά των μελών του Συμβουλίου Εμπειρογνωμόνων (ΣΕ) του Ταμείου Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου (ΤΑΙΠΕΔ) και του πρώην προέδρου και ανώτερου υπαλλήλου της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛΣΤΑΤ). Όσον αφορά την υπόθεση του ΣΕ, τον Απρίλιο του 2018 το Συμβούλιο Εφετών Αθηνών εξέδωσε απόφαση που παραπέμπει την υπόθεση σε δημόσια δίκη ενώπιον του Εφετείου Κακουργημάτων Αθηνών. Ο εισαγγελέας του Αρείου Πάγου άσκησε αίτηση αναίρεσης κατά της απόφασης, η οποία εξετάστηκε πρόσφατα από το Συμβούλιο του Αρείου Πάγου και αναμένεται πλέον η απόφαση. Στην υπόθεση που αφορά τη διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος κατά του πρώην προέδρου της ΕΛΣΤΑΤ Α. Γεωργίου, το Ανώτατο Δικαστήριο της Ελλάδας παρέπεμψε εκ νέου την υπόθεση στο Συμβούλιο Εφετών Αθηνών, τον Μάιο του 2018. Τον Σεπτέμβριο του 2018, ο εισαγγελέας πρότεινε να παραπεμφθεί σε δημόσια δίκη: επί του παρόντος η υπόθεση εκκρεμεί ενώπιον του Συμβουλίου Εφετών Αθηνών. Οι εξελίξεις και στις δύο διαδικασίες εξακολουθούν να προκαλούν σοβαρές ανησυχίες και η Επιτροπή θα συνεχίσει να τις παρακολουθεί εκ του σύνεγγυς και να υποβάλλει εκθέσεις στο πλαίσιο ενισχυμένης εποπτείας.

Συνολική αξιολόγηση της προόδου όσον αφορά ειδικές μεταρρυθμιστικές δεσμεύσεις με προθεσμία έως τα τέλη του 2018

Μέρος της αξιολόγησης αφορά τις ειδικές μεταρρυθμιστικές δεσμεύσεις που επισυνάπτονται στη δήλωση της Ευρωομάδας της 21ης Ιουνίου 2018. Περιλαμβάνονται 16 ειδικές μεταρρυθμιστικές δεσμεύσεις που θα έπρεπε να ολοκληρωθούν μέχρι τα τέλη του 2018 και καλύπτουν και τους έξι τομείς πολιτικής. Μέχρι σήμερα όλες σημειώνουν πρόοδο, αλλά δεν έχουν ακόμη ολοκληρωθεί. Σε πολλές περιπτώσεις, θεωρείται αναμενόμενο οι μεταρρυθμίσεις με προθεσμία ως το τέλος του έτους να μην έχουν ολοκληρωθεί έως τα μέσα Νοεμβρίου, που είναι η καταληκτική ημερομηνία για την παρούσα πρώτη έκθεση ενισχυμένης εποπτείας. Ο ρυθμός εφαρμογής βρίσκεται σε γενικές γραμμές στον σωστό δρόμο ή παρουσιάζει μικρές μόνο καθυστερήσεις όσον αφορά δεσμεύσεις, όπως η έγκριση ενός προϋπολογισμού που θα συνάδει με τους συμφωνηθέντες δημοσιονομικούς στόχους, η χαλάρωση των κεφαλαιακών ελέγχων, η ολοκλήρωση της πρώτης φάσης μεταρρύθμισης της ηλεκτρονικής δικαιοσύνης, η στρατηγική εκποίησης του ΤΧΣ, η εκποίηση του λιγνιτικού ηλεκτροπαραγωγικού δυναμικού της ΔΕΗ, η αναδιάρθρωση της ΕΤΑΔ και οι διαγωνισμοί

ιδιωτικοποίησης για τα τέλη του 2018, λαμβάνοντας υπόψη ότι η καθυστέρηση στο έργο του Ελληνικού διαφεύγει του ελέγχου των αρχών.

Ωστόσο, υπάρχουν καθυστερήσεις σε αρκετές ειδικές μεταρρυθμιστικές δεσμεύσεις που θα πρέπει να αντιμετωπιστούν επειγόντως, ώστε να εξασφαλιστεί ότι θα ολοκληρωθούν όλες το συντομότερο δυνατό και πολύ πριν την έκδοση της δεύτερης έκθεσης ενισχυμένης εποπτείας στα τέλη Φεβρουαρίου 2019. Οι εν λόγω δεσμεύσεις περιλαμβάνουν τη στελέχωση της ΑΑΔΕ, την εκκαθάριση των καθυστερούμενων οφειλών, την ανάπτυξη του συστήματος πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας και της κεντρικής υγειονομικής περίθαλψης, το νομικό πλαίσιο για τα εργαλεία εξυγίανσης των ΜΕΑ (και ιδίως τον νόμο περί αφερεγγυότητας των νοικοκυριών), την εφαρμογή του παράγωγου δικαίου για τον καθορισμό διαδικασιών αδειοδότησης εγκατάστασης και λειτουργίας για δραστηριότητες στον τομέα των περιβαλλοντικών υποδομών, τη μεταβίβαση του Ολυμπιακού Κέντρου στην ΕΕΣΥΠ και τον διορισμό Διοικητικών Γραμματέων.

Ανάλυση της χρηματοδότησης και της βιωσιμότητας του δημόσιου χρέους

Η Ελλάδα επέστρεψε στις αγορές κρατικών ομολόγων από τον Ιουλίου 2017, με πολλές εκδόσεις και με αξιοσημείωτες διαδικασίες διαχείρισης της ρευστότητας. Οι αξιολογήσεις πιστοληπτικής ικανότητας έχουν βελτιωθεί, μεταξύ άλλων υπό το πρίσμα της συμφωνίας της Ευρωομάδας του Ιουνίου του 2018, αν και παραμένουν πολύ πιο κάτω από την κατηγορία «επενδυτική βαθμίδα».

Παρά τη βελτίωση των αξιολογήσεων πιστοληπτικής ικανότητας, οι συνθήκες της αγοράς παραμένουν ασταθείς, γεγονός που καταδεικνύει ότι η Ελλάδα παραμένει ευάλωτη στις μεταβολές του κλίματος των αγορών. Ο οργανισμός διαχείρισης χρέους σχεδιάζει να δημοσιεύσει χρονοδιάγραμμα εκδόσεων για το 2019. Αν και οι εκδόσεις θα συμβάλουν στην οικοδόμηση εμπιστοσύνης στην αγορά και στη δημιουργία ρευστότητας για τα ελληνικά ομόλογα, δεν είναι αναγκαίες για την κάλυψη βραχυπρόθεσμων χρηματοδοτικών αναγκών. Τα ταμειακά αποθέματα ασφαλείας της Ελλάδας ανέρχονται σήμερα σε πάνω από 26 δισ. EUR, που καλύπτουν άνετα τις χρηματοδοτικές ανάγκες έως τα τέλη του 2020.

Δεδομένου του προφίλ χρηματοδότησης του δημόσιου χρέους της Ελλάδας, βραχυπρόθεσμα έως και μεσοπρόθεσμα, οι χρηματοδοτικές ανάγκες παραμένουν σχετικά περιορισμένες λόγω της εξαιρετικής διάρθρωσης του χρέους της, με την απόσβεση του μεσοπρόθεσμου και μακροπρόθεσμου χρέους να κυμαίνεται γενικά σε χαμηλά επίπεδα της τάξης του 2 %-6 % του ΑΕΠ κατά την επόμενη δεκαετία.

Τα σημαντικά ταμειακά αποθέματα ασφαλείας, το ευνοϊκό προφίλ χρηματοδότησης και τα συμφωνηθέντα πρωτογενή πλεονάσματα ενισχύουν την ικανότητα αποπληρωμής της Ελλάδας.

Μια τεχνική επικαιροποίηση της ανάλυσης της βιωσιμότητας του χρέους (DSA/ABX) δείχνει ότι η εκτίμηση της βιωσιμότητας του ελληνικού χρέους παρέμεινε σε γενικές γραμμές αμετάβλητη από την τελευταία DSA που δημοσιεύθηκε στα τέλη Ιουνίου του 2018. Η εφαρμογή των μεσοπρόθεσμων μέτρων για το χρέος διασφαλίζει τη βιωσιμότητα του χρέους καθ' όλο το χρονικό ορίζοντα της DSA σύμφωνα με το βασικό σενάριο, διατηρώντας τις ακαθάριστες δανειακές ανάγκες κάτω από το συμφωνημένο όριο, ήτοι 20 % του ΑΕΠ μακροπρόθεσμα.